

Riktlinjer för rengöring och brandskyddskontroll

Ansvar

I Lag (2003:778) om skydd mot olyckor, LSO, 3 kap 4§ ges kommunen ansvar för att rengöring (sotning) sker av fasta förbränningsanordningar, som inte är inrättade för eldning uteslutande med gas, och därtill tillhörande rökkanaler. Ansvaret för rengöring gäller även imkanaler i restauranger, storkök och liknande.

Kommunen ska i brandförebyggande syfte även ansvara för att det som ska rengöras enligt första stycket samt skorstenar, tak och anslutande byggnadsdelar kontrolleras från brandskyddssynpunkt (brandskyddskontroll). Detsamma ska gälla fasta förbränningsanordningar inrättade för eldning uteslutande med gas och därtill hörande avgaskanaler.

Genom förbundsordningen för Gästrikе Rådningstjänst har medlemskommunerna Gävle, Hofors, Ockelbo, Sandviken och Älvkarleby lagt över skyldigheterna enligt LSO 3 kap 4§ på Gästrikе Rådningstjänst. I uppdraget ligger även med att besluta frister för rengöring och brandskyddskontroll, samt att besluta om ansökningar från fastighetsägare att själva sköta sotningen på sin fastighet eller att låta någon annan än den av kommunen utsedda sotaren sköta sotningen.

Organisation

Gästrikе Rådningstjänsts direktion är den politiska organisation som ansvarar för att rengöring och brandskyddskontroller blir utförda. Det är även räddningsdirektionen som har möjlighet att själva besluta om förelägganden och förbud efter brandskyddskontroll, alternativt att delegera denna rätt till den som utför brandskyddskontrollen.

Gästrikе Rådningstjänsts direktion säkerställer att rengöring och brandskyddskontroll blir genomfört genom att skriva avtal om detta med entreprenörer. Myndighetsutövning i form av brandskyddskontroll utförs av entreprenörens anställda, med behörighetskrav enligt 14§ Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps föreskrift och allmänna råd om rengöring (sotning) och brandskyddskontroll (MSBFS 2014:6), på delegation från direktionen. Beslut om ansökningar om att själv sköta sotning av förbränningsanläggning tas av tjänstemän vid Gästrikе Rådningstjänst med delegation från räddningsdirektionen.

För varje kommun finns ett register, kallad kontrollboken, över objekt som omfattas av sotning och brandskyddskontroll. Kommunerna är ägare till kontrollboken, men de uppdateras och nyttjas av de entreprenörer som utför sotning och brandskyddskontroll åt kommunerna.

Rengöring (sotning) av fasta förbränningsanordningar

Innebörd

Sotningen syftar till att förebygga brand och omfattar rengöring av de delar av eldstäder med tillhörande rökkanaler samt imkanaler från restauranger och storkök där brandfarliga beläggningar kan avsättas.

Frister

Det åligger varje kommun att besluta om frister för sotning. Genom förbundsordningen har Gävle, Hofors, Ockelbo, Sandviken och Älvkarleby kommuner överlåtit på Gästrikre Räddningstjänsts direktion att besluta om frister. Vid fastställandet av frister ska kommunen beakta hur faktorer som sotbildning, bränsletyp, anläggningstyp, energibehov med hänsyn till klimatförhållanden, bebyggelsestruktur och hur anläggningen nyttjas. Nedanstående frister gäller inom Gästrikre Räddningstjänsts område.

Fasta bränslen

Frist	Tillämpningskriterier
4 ggr/år	Avser konventionella pannor
2-3 ggr/år ¹	Avser pannor med keramisk inklädnad i förbränningskammaren eller motsvarande konstruktion för effektiv förbränning av bränslet (t.ex. pelletsbrännare) och där pannan är ansluten till ackumulatortank eller motsvarande anordning.
1 gång/år	Avser pannor där eldning sker med träpellets eller annat från sotbildningssynpunkt motsvarande bränsle och där eldningsapparaten är speciellt konstruerad för effektiv förbränning av bränslet (pellets pannor ²).

¹fristen 2 ggr/år avser främst pannor med pelletsbrännare och som nyttjas under uppvärmningsperioden september till april.

² Pannan måste vara speciellt konstruerad för pelletseldning, och som inte kan eldas med annat bränsleslag.

Flytande bränslen

Frist	Tillämpningskriterier
3 ggr/år	Avser pannor där eldning sker med tung eldningsolja eller annat från sotbildningssynpunkt motsvarande bränsle.
1 gång/år	Avser pannor där eldning sker med lätt eldningsolja eller annat, från sotbildningssynpunkt, motsvarande bränsle och pannans märkeffekt överstiger 60 kW.
2 år	Avser pannor där eldning sker med lätt eldningsolja eller annat från sotbildningssynpunkt motsvarande bränsle och pannans märkeffekt uppgår till högst 60 kW.

Kökspisar, ugnar och andra jämförbara förbränningsanordningar

Om eldning sker i större omfattning än för enskilt hushålls behov kan sotning göras enligt följande.

Frist	Tillämpningskriterier
6 ggr/år	Avser eldstäder där eldning sker med fasta bränslen, tung eldningsolja eller annat från sotbildningssynpunkt motsvarande bränsle.
1 år	Avser eldstäder där eldning sker med lätt eldningsolja eller annat, från sotbildningssynpunkt, motsvarande bränsle.

Lokaleldstäder

Frist	Tillämpningskriterier
1 år	Avser eldstäder som utgör den huvudsakliga källan för uppvärmning av det rum där eldstaden är uppställd eller för matlagning.
3 år	Avser eldstäder som eldas i mindre omfattning och som inte är den huvudsakliga källan för uppvärmning av det rum där eldstaden är uppställd eller för matlagning.
3 år	Eldstaden är belägen i ett fritidshus.

Imkanaler

Frist	Tillämpningskriterier
3 ggr/år	Imkanaler i restauranger eller andra större kök
1 gång/år	Imkanaler i kök som endast används för uppvärmning av mat eller liknande verksamhet.

Dessa frister överensstämmer med rekommendationerna i Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps föreskrifter och allmänna råd (MSBFS 2014:6) om rengöring (sotning) och brandskyddskontroll.

Kompetens

Den som utför sotning på uppdrag av Gästrikre Räddningstjänst ska ha genomgått yrkesutbildning för skorstensfejare och skaffat sig tillräcklig erfarenhet genom yrkesverksamhet inom området.

Medgivande av egensotning

Innebörd

Kommunen får efter ansökan medge att en fastighetsägare själv utför eller låter annan utföra sotning på den egna fastigheten i stället för den av kommunen utsedde sotaren.

Detta medgivande får endast göras om det kan antas att egensotningen kan ske på ett från brandskyddssynpunkt betryggande sätt. Medgivandet kan återkallas om det vid brandskyddskontroll eller tillsyn skulle visa sig att sotning inte skett på ett sådant sätt att anläggningen är säker från brandskyddssynpunkt.

Det finns inget hinder för en fastighetsägare att själv sota sin förbränningsanläggning mellan de sotningsfrister som sotningsentreprenören har att följa oavsett om det finns ett utfärdat medgivande eller inte. Medgivandet innebär att den upphandlade sotningsentreprenören inte längre utför sotning på anläggningen och att ansvaret för att följa fristerna för rengöring åligger fastighetsägaren. Brandskyddskontrollen utförs även efter medgivande av egensotning av sotningsentreprenören.

Frister

Samma sotningsfrister gäller för fastigheter där egensotning medgivits som för fastigheter där sotningen utförs av sotningsentreprenören.

Kompetens

Innan medgivande om egensotning medges måste Gästrikre Räddningstjänst säkerställa att den sökande har förmåga att sköta rengöringen på ett tillfredsställande sätt. Vid ansökan intygar den sökande att erforderlig kunskap, fysisk förmåga och utrustning finns. Gästrikre Räddningstjänst skickar en remiss till den upphandlade sotningsentreprenören för att få stöd i att göra bedömningen.

Ansökan med bifogat intyg om genomgången kurs för egensotare eller motsvarande styrkt kompetens.

- Remiss skickas till sotningsentreprenören för kännedom och för att ge möjlighet att lämna yttrande över om det finns något som sotningsentreprenören har kännedom om för den aktuella anläggningen som kan vara ett hinder för att medge egensotning.

Ansökan utan styrkt kompetens

- Räddningstjänstens handläggare begär ett yttrande från den aktuella sotningsentreprenören som kontaktar den sökande och vid behov på plats går igenom den aktuella anläggningen och anläggningens komplexitet samt kontrollerar kunskapen och vid behov lämnar ytterligare råd och information om vad som krävs för att sköta rengöringen. Detta utför sotaren mot ersättning. Intyg från kommunens upphandlade sotare om att den sökande fått information och uppvisat skälig kunskap utgör underlaget för Gästrikre Räddningstjänsts bedömning.

Ansökan om att sotningen ska utföras av annan än fastighetsägaren eller annan boende i fastigheten.

- För den som ska utföra sotningen på annan fastighet än en där man bor eller äger krävs samma kompetens som den av kommunen upphandlade sotaren har, det vill säga yrkesutbildning för skorstensfejare och skaffat sig tillräcklig erfarenhet genom yrkesverksamhet inom området. Ansökan skickas på remiss till sotningsentreprenören för kännedom och för att ge möjlighet att lämna yttrande över om det finns något som sotningsentreprenören har kännedom om för den aktuella anläggningen som kan utgöra ett hinder för att medge egensotning.

Beslut om ansökan och giltighet

I händelse av att sotningsentreprenören avstyrker en ansökan om egensotning gör Gästrike Räddningstjänst en egen uppföljning. Medgivanden om egensotning är inte tidsbegränsade, men gäller endast så länge förhållandena kring tillståndet är oförändrade, som exempelvis ägarförhållanden eller utförarens fysiska förmåga. Medgivande kan återkallas om det vid brandskyddskontroll eller tillsyn skulle visa sig att sotningen inte skett på ett sådant sätt att anläggningen är säker från brandskyddssynpunkt.

Brandskyddskontroll

Innebörd

Brandskyddskontrollen syftar till att upptäcka fel och brister i anläggningen för att förebygga skador på människor, egendom och miljö till följd av brand. Kontrollen innebär en prövning av den enskilda anläggningens funktion och egenskaper från brandskyddssynpunkt. I huvudsak kontrolleras att anläggningen överensstämmer med de krav som gällde när anläggningen togs i bruk

Frister

De frister som gäller för brandskyddskontroll har beslutats och står att finna i Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps föreskrifter och allmänna råd om rengöring (sotning) och brandskyddskontroll (MSBFS 2014:6).

Kompetens

MSBFS 2014:6 föreskriver att det krävs avlagd examen som skorstensfejartekniker eller motsvarande äldre utbildning för att vara behörig att utföra brandskyddskontroll.

Uppföljning

Gästrike Räddningstjänst följer årligen upp det arbete som utförts av sotningsentreprenörerna och hur de beslutade fristerna efterlevs för rengöring och brandskyddskontroll. Resultatet av uppföljningen meddelas till MSB.